

Tjänsteskrivelse

2025-05-02

Diarienummer: 25SON33

Handläggare:

Per Åsbrink
026-17 80 00
per.asbrink@gavle.se

Nämnd:

Socialnämnden

Remissyttrande – Hyra anstaltsplatser utomlands

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget

Sammanfattning

Socialnämnden har av Justitiedepartementet fått möjlighet att yttra sig gällande remissen av "Hyra anstaltsplatser utomlands (DS 2025:1). Begäran om yttrande inkom till Socialnämnden 2025-02-12.

Utredningen har haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för att hyra anstaltsplatser utomlands. Bakgrunden är att kriminalpolitiken förväntas leda till att behovet av platser i häkte och anstalt kommer att öka kraftigt.

Utgångspunkten är att anstaltsplatser endast bör förhyras i länder som är medlemmar i EU eller EES och bör i så stor utsträckning som möjligt bemannas med utsänd personal från kriminalvården i funktioner som innebär beslutsfattande eller kontakter med intagna.

I utredningen föreslås att vissa kategorier av intagna inte ska få placeras i anstalt utomlands. Det gäller intagna som:

- är under 18 år,
- har dömts för brott enligt terroristbrottslagen (2022:666),

- har dömts till rättspsykiatrisk vård enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård eller i övrigt ges vård enligt den lagen,
- under tiden för placeringen har beviljats permission, särskild permission eller särskild utslussningsåtgärd, eller
- under tiden för placeringen ska genomgå en utredning om risk för återfall i brottslighet enligt 10 § lagen (2006:45) om omvandling av fängelse på livstid.

Utredningens förslag medför att vissa författningsändringar behöver genomföras gällande tillsyn i hälso- och sjukvårdsverksamhet, personuppgiftsbehandling, skattskyldighet, folkbokföring samt stöd och hjälp från socialtjänst. Förslag till ändringar i socialtjänstlagen är införandet av en ny paragraf, 2a kap. 1a§, där vistelsekommun föreslås ansvara för stöd och hjälp om den enskilde är placerad i kriminalvårdsanstalt utomlands enligt fängelselagen.

Utredningens förslag kommer att innebära störst konsekvenser för kriminalvården. Konsekvenser för enskilda intagna är minskade möjligheter till kontakt med familj och barn samt konsekvenser för minderåriga barn när det gäller barnens rätt till kontakt med sin förälder. Utredningens förslag bedöms dock inte påverka kommunerna i någon större utsträckning eller den kommunala självstyrelsen.

Yttrande

Socialnämnden anser att läget inom kriminalvården är idag ohållbar då platserna är alldeles för få i förhållande till behovet. Huvudfokus måste vara att snabbt bygga ut platserna i Sverige, något som gynnar arbetstillfällena och sannolikt även kvaliteten. Köp av platser utomlands måste ses som en tillfällig lösning tills vi byggt upp en godtagbar kapacitet i Sverige.

Skulle tillfälliga platser utomlands vara aktuellt är behovet av vårdande insatser och ett barnperspektiv av extremt stor vikt.

Välfärd Gävle ställer sig positiv till utredningens förslag men med några synpunkter.

Yttrandet omfattar de utredningsförslag som kan komma att påverka socialtjänstens verksamhet.

Utredningen påtalar att verkställigheten av ett fängelsestraff inte kommer att vara annorlunda om straffet verkställs i Sverige eller på anstaltsplats utomlands, dvs. verkställigheten bör vara likvärdigt utformad oavsett om den genomförs i Sverige eller utomlands.

Välfärd Gävle anser att en verkställighet på anstaltsplats utomlands inte bör vara avhängigt av intagnas möjlighet till deltagande i kriminalvårdens behandlingsprogram, t.ex. program med fokus på kriminalitet och missbruk.

En verkställighet på anstaltsplats utomlands kommer att försvåra intagnas kontakt med sina barn. En av grundprinciperna i barnkonventionen är rätten för det barn som är skilt från den ena av eller båda föräldrarna att regelbundet upprätthålla kontakt.

Välfärd Gävle anser, vid ett beslut om plats för verkställighet av fängelsestraff, att barns rätt till kontakt med förälder alltid ska prioriteras.

Utredningens förslag om anstaltsplatser utomlands bedöms inte leda till kostnader för kommunerna.

Välfärd Gävle bedömer det inte som osannolikt att utredningens förslag kan komma att medföra kostnader för vistelsekommun, t.ex. för resors och vistelse för att säkerställa barns rätt till kontakt med förälder placerad på kriminalvårdsanstalt utomlands.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Välfärd

Socialnämnden har av Justitiedepartementet fått möjlighet att yttra sig gällande remissen Ds 2025:1 – ”Hyra anstaltsplatser utomlands”. 25SON33 hanteras av socialnämnden för beslut vid sammanträdet den 2025-04-29. Utredare Per Åsbrink, har varit ansvarig handläggare i ärendet.

Socialnämnden

Sid 16(29)

Sammanträdesdatum 2025-04-29

§ 64 Remiss - Hyra anstaltsplatser utomlands

Diarienummer: 25SON33

Expedieras till:

Justitiedepartementet

Beslut

- Att anta yttrandet samt majoritetens förslag om tillägg som sitt eget

Ärendebeskrivning

Socialnämnden har av Justitiedepartementet fått möjlighet att yttra sig gällande remissen av "Hyra anstaltsplatser utomlands (DS 2025:1). Begäran om yttrande inkom till Socialnämnden 2025-02-12.

Utredningen har haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för att hyra anstaltsplatser utomlands. Bakgrunden är att kriminalpolitiken förväntas leda till att behovet av platser i häkte och anstalt kommer att öka kraftigt.

Välfärd Gävle ställer sig positiv till utredningens förslag men med några synpunkter som beskrivs i yttrandet.

Tillägg till remissyttrandet

Majoritetsgruppen (S, KD, L, MP, C) inom socialnämnden lägger till följande text i yttrandet, vilket också blir ordförandes förslag om tillägg till yttrandet:

- Läget inom kriminalvården är idag ohållbar då platserna är alldeles för få i förhållande till behovet. Huvudfokus måste vara att snabbt bygga ut platserna i Sverige, något som gynnar arbetstillfällena och sannolikt även kvaliteten. Köp av platser utomlands måste ses som en tillfällig lösning tills vi byggt upp en godtagbar kapacitet i Sverige. Skulle tillfälliga platser utomlands vara aktuellt är behovet av vårdande insatser och ett barnperspektiv av extremt stor vikt.

Justerare			Utdragsbestyrkande
	DA		Exp 2025-05-06

Socialnämnden

Sid 17(29)

Sammanträdesdatum 2025-04-29

Yrkanden

Fredrik Åberg Jönsson (V) yrkar på följande ändringar i remissyttrandet:

- På sidan 2 står det: "Välfärd Gävle ställer sig positiv till utredningens förslag men med några synpunkter".

Ny formulering:

"Välfärd Gävle avstyrker utredningens förslag i sin helhet. Socialnämnden anser att möjligheten att hyra anstaltsplatser utomlands inte är förenlig med principen om likvärdig kriminalvård och strider mot grundläggande rättigheter, särskilt barns rätt till kontakt med frihetsberövade föräldrar. Dessutom försvårar reformen kommunernas möjligheter till förebyggande och rehabiliterande sociala insatser. Mot denna bakgrund bör reformen inte genomföras."

- På sidan 2 under rubriken "Yttrande" lägga till en inledande mening: "Mot bakgrund av de allvarliga brister som identifierats avstyrker Välfärd Gävle att kriminalvård i form av placering utomlands införs överhuvudtaget".
- På sidan 2, i anslutning till formuleringen: "Yttrandet omfattar de utredningsförslag som kan komma att påverka socialtjänstens verksamhet" lägga till följande formulering: "Välfärd Gävle anser att en verkställighet på anstaltsplats utomlands inte bör vara avhängig av intagnas möjlighet till deltagande i kriminalvårdens behandlingsprogram."
- På sidan 3 ersätta texten: "Utredningens förslag om anstaltsplatser utomlands bedöms inte leda till kostnader för kommunerna. Välfärd Gävle bedömer det inte som osannolikt att utredningens förslag kan komma att medföra kostnader för vistelsekommun, t.ex. för resors och vistelse för att säkerställa barns rätt till kontakt med förälder placerad på kriminalvårdsanstalt utomlands" med följande formulering: "Välfärd Gävle bedömer att utredningens förslag sannolikt kommer att innebära ökade kostnader och ökat administrativt ansvar för vistelsekommunerna, särskilt i arbetet med att säkerställa barns rätt till kontakt och erbjuda sociala stödinsatser."

Justerare			Utdragsbestyrkande
			Exp 2025-05-06

Socialnämnden

Sid 18(29)

Sammanträdesdatum 2025-04-29

Daniel Aprili (M) yrkar på tillägg till remissyttrandet enligt följande:

- På sidan 3 avsluta meningen: "Välfärd Gävle anser, vid ett beslut om plats för verkställighet av fängelsestraff, att barns rätt till kontakt med förälder alltid ska prioriteras" med texten: "i de fall där det utifrån barnets bästa får anses vara lämpligt."

Beslutsgång

Ordförande AnneLi Törnblom (KD) konstaterar att det finns tre förslag till beslut. Ordförande ställer frågan om nämnden kan besluta enligt ordförandens förslag alternativt enligt Vänsterpartiets yrkande alternativt enligt Moderaternas yrkande och finner att socialnämnden beslutar enligt ordförandes förslag.

Omröstning

Omröstning begärs och Socialnämnden godkänner följande beslutsgång:

Ja-röst för ordförandens förslag

Nej-röst för övriga yrkanden

Omröstningen genomförs genom rösträkning med följande resultat:

Med 12 röster för ordförandens förslag mot 1 röst för övriga yrkanden, beslutar socialnämnden enligt ordförandens förslag.

Ledamot/tjänstgörande ersättare	Ordförandens förslag	Övriga yrkanden
Lena Lundgren Rörick (S)	X	
Peter Wielbass (S)	X	
Lena Åhlander (S)	X	
Sabina Rossini (MP)	X	
Aleksandra Stamenkovic (C)	X	
Ullrica Hurtig Hedin (KD)	X	
AnneLi Törnblom (KD)	X	
Sulafa Mahmoud (M)	X	
Lise-Lotte Vanler (M)	X	
Daniel Aprili (M)	X	
Fredrik Åberg Jönsson (V)		X
Birgitta Engberg (SD)	X	
Elizabeth Puhls (SD)	X	

Justerare	Utdragsbestyrkande
 	Exp 2025-05-06

Socialnämnden

Sid 19(29)

Sammanträdesdatum 2025-04-29

Handlingar i ärendet

- Reviderat Remissyttrande - Hyra anstaltsplatser utomlands, dnr 25SON33-6
- Hyra Anstaltsplatser utomlands Ds 2025:1, dnr 25SON33-1
- Remittering av promemorian Hyra anstaltsplatser utomlands., dnr 25SON33-2

Justerare			Utdragsbestyrkande
	DA		Exp 2025-05-06